

GEWOON ANDERS

UITGAVE VAN DE LANDELIJKE VERENIGING CENTRAAL WONEN

COLOFON	2
GUERILLA GARDENING IN AMSTERDAM	2
FILM: MY QUEEN KARO	4
WERVING, TOELATINGSBELEID EN COMMITMENT	6
UITGEKRAAKT?	8
OPROEPEN EN UITROEPEN	10
GGG	11
WORKSHOP OPEN COMMUNICATIE	12
OEFENING WOORDENWOLK	13
COLUMN	14
LOGEERNETWERK VOOR LVCW LEDEN	15

2010
Jaargang 33, Nr 109
Losse Nummers 3,50

Colofon

“Gewoon Anders” is het blad van de
Landelijke Vereniging Centraal Wonen
(LVCW)

Postbus 19163, 3501 DD Utrecht
06-13015869
internet: www.lvcw.nl
mail: info@lvcw.nl

Prikbord: www.woongroep.net

Abonnementen

€10,- per jaar

Aangesloten groepen krijgen per 6 huis-
houdens 1 exemplaar van ieder nummer
ter verspreiding onder hun leden.

Opzegging vóór 1 oktober.

Losse nummers
€ 3,50 excl. porto

Redactieadres

Oosterweg 2 C
1968 KN Heemskerk
E-mail: heleentoet@xs4all

Redactie

Anna Dijkhuis
Annemarie Kooij
Flip Krabbendam
Heleen Toet
Column: Esther van Gog

Layout

Esther Kwakernaak

Foto voorpagina:

Guerrilla gardening in Amsterdam

Illustratie achterpagina:

Bram Bezemer

Auteursrechten

Overname van artikelen en illustraties is
niet toegestaan zonder toestemming van
de redactie.

**Is er interessant nieuws uit uw project,
schrijf ons dan.**

Wie schrijft, die blijft.

Jij kan het ook!

Druk:

Pasklaar, Sittard
ISSN: 0166-4336

GUERRILLA GARDENING

Tuinieren waar het niet mag: S

Amsterdam

In de Pijp hebben een aantal mensen een paar jaar geleden een braakliggend stuk grond gekraakt. Nu staat het vol met groenten, tuinkruiden en bloemen, midden in een woonwijk in Amsterdam-Zuid.

Tuinieren waar het niet mag, ‘guerilla gardening’, is overgewaaid vanuit Amerika.

Er zijn foto’s van mensen op stelten met lange rokken die stil staan, terwijl anderen onder die rokken de stenen bestrating weghalen en daar bloemen planten. Dit soort acties heeft in de hele wereld navolging gevonden. En intussen zie je dat zelfs in ons land de berm en niet meer overal gemaaid worden, maar vol staan met klapprozen en andere wilde bloemen en zijn de bekende geveltuintjes op veel plekken geoorloofd.

Guerrilla gardening past goed in de Transition Town beweging, die duurzame veranderingen in dorpen en steden wil tweebrengen. Belangrijk in verband met het naderende ‘Peak Oil’, het moment dat olie en gas opraken of dat het te duur wordt het uit de grond te halen.

New York

De New Yorkse kunstenaar Liz Christy begon in de jaren ’70 al midden in de nacht met vrienden en burens verlaten bouwterreinen in de Lower East Side schoon te maken en te beplanten met tomatenstekjes. Het groeide uit tot de eerste community tuin in New York en bestaat nog steeds.

RDENING IN AMSTERDAM

.W.O.M.P., Slimme Woonwagewoners op Mooie Plekjes.

SWOMP

Swomp - Slimme Woonwagewoners Op Mooie Plekjes - is een actiemiddel dat in de jaren negentig ontstond in Amsterdam. In 1994 werden er een aantal caravans neergezet op een stuk grond dat bekend stond als 'het gat van Bakker', een speculant die tot de dag vandaag berucht is in de Pijp. Na vier maanden waren de bewoners uitgeprocedeerd en vertrokken, op het laatste moment, na een aanzegging tot ontruiming. Daarna zijn er nog enige grondbezettingen geweest die niet van lange duur waren, maar nu is er SWOMP 4. De officiële naam is inmiddels Vrijstaat SWOMP, met onafhankelijkheidsverklaring, een uitgebreide website met foto's van de tuin en van acties en links naar verwante organisaties. Het terrein ligt aan de Rustenburgerstraat, op de plek van een gesloopte school. Behalve tuinieren op het eigen terrein zijn de mensen ook elders actief. Zo heeft men onlangs in het Sarphatipark een eetbaar pad aangelegd met bessen en frambozenstruiken.

Achtergrond van het terrein

Eind 2005 werd de buurt pas geïnformeerd over de sloopplannen voor de school die al een tijd leeg stond. Toen was de termijn om bezwaar te maken al verstreken. Wel had de buurt nog een paar dagen tijd om bezwaar te maken tegen de bouwvergunning. In plaats van de school zou er een groter gebouw komen en daarvoor moesten er bomen gekapt worden. Het veel grotere gebouw zou veel licht wegnemen voor de aangrenzende woningen en tuinen. De welstandcommissie had wel bezwaren, maar die wegen nooit erg zwaar. De ervaring van de buurt was dat de gemeente dit soort plannen meestal gewoon doordrukt.

Verzet van de buurt

Gelukkig hebben toen een aantal alerte buurtbewoners meteen een bezwaarprocedure aangespannen. Het lukte om de bomen tot monument te laten verklaren. En dat leidde tot de afspraak dat de bomen niet gekapt zouden worden en dat men bij het bepalen van de grootte van het gebouw rekening met de buurt zou houden.

Toen gebeurde er een hele tijd niets. Er werd zelfs geen nieuwe bouwvergunning aangevraagd.

Toen de school een jaar leegstond lekte de kraakplannen uit. Er werd beveiliging ingezet en de school werd heel snel gesloopt. Met veel politievertoon en een helikopter.

Gekraakt!

Na een jaar leegstand en twee jaar braakliggen is er nog steeds geen concreet plan. Op 11 juli 2008 heeft kraakgroep De Pijp samen met Groenfront Amsterdam het stuk grond gekraakt en omgetoverd tot Vrijstaat SWOMP. "Een actie om te protesteren tegen het holle kiezen beleid in de Pijp, tegen de manier waarop met de buurt wordt omgegaan. Maar vooral ook een actie om te laten zien dat het ook anders kan. In de ecologische experimenteertuin Swomp laten we zien wat je zelf kan doen tegen klimaatverandering, tegen de uitbuiting van de aarde. We hebben zonnecellen, een composttoilet en verbouwen eten. Dat alles hebben we opgebouwd met de hulp van de vele mensen die in de loop der tijd eens zijn langsgelopen op onze tuin en

die met ons de handen uit de mouwen hebben gestoken".

Een mooie tuin

Nu staat het terrein tussen de huizenblokken vol met keurige perken met bloemen en kruiden, bessenstruiken en groentebedden. Een hele zwik vogels nestelen er of komen er nestmateriaal halen, eten, drinken, zandbadjes of waterbadjes houden of schuilen. Men probeert een makkelijke en toegankelijke manier van het maken van een moestuin op te zetten, zoals een vierkante-metertuin.

Vooral met mooi weer is het druk op Swomp. De caravans die op het terrein staan zitten vol en het is een komen en gaan van mensen die komen ontspannen, tuinieren, kennis uitwisselen, bier drinken en barbecuen. De meeste guerrilla tuinders zijn mensen die zelf geen tuin hebben maar wel graag ergens tuinieren.

Tuinieren als protestvorm

Joop, van Vrijstaat Swomp, vindt het meer een protestvorm tegen het tekort aan natuur in de stad en de verspilling van land. Volgens hem gaat het erom dat je invloed uitoefent op je omgeving en dat niet overlaat aan de gemeente. Het is politiek tuinieren!

HT

FILM

My Queen Karo

Ontroering en stof tot nadenken voor wie de zestiger en zeventiger jaren nog niet bij de vuilnisbak heeft gezet.

In 2001 verscheen de Zweedse film 'Tillsammans' (Together), een film over het leven in een Zweedse woongroep van Lukas Moodysson.

In 2010 verschijnt er opnieuw een film over de alternatieve wereld van het groepswonnen, de Vlaamse film 'My Queen Karo' van Doroté Van Den Berghe.

Hoe is het toch te begrijpen dat er zo weinig wordt gereflecteerd op een verschijnsel dat is voorgekomen uit de sociaal-psychologische aardverschuiving die plaatsvond in de zestiger jaren? Hetzelfde geldt eigenlijk ook al voor de zestiger jaren zelf.

Af en toe wordt er wel aan deze tijd gerefereerd, maar meestal gaat het dan om een ideologische truuk. Zo werd eerst het idee van vrijheid omgebogen tot een neoliberal egoïsme, een vrolijk en onbezorgd leven, het zou allemaal vanzelf goed komen, als we gewoon onszelf zouden zijn, voor onszelf zouden zorgen en ons eigen belang zouden nastreven. Nu leven we in zo'n 'dikke ikken' wereld, en tja, dat is het toch ook niet helemaal. Allemaal de schuld van de ideeën over vrijheid uit de zestiger jaren. De volgende misinterpretatie.

Dat wil zeggen, wat ik me herinner is dat vrijheid met spontaniteit en authenticiteit verbonden was, en niet met hebberigheid. Integendeel, het was juist de bedoeling dat je anderen ook gunde wat je zelf nastreefde. Wie dat niet begrepen waren de uitbuiters en de onderdrukkers. Ook dit idee werd achteraf weer anders geïnterpreteerd: want dat je anderen niet 'mocht' onderdrukken of uitbuiten, was dat niet een beetje moraliserend. Hier was toch wel duidelijk een opgeheven vingertje te zien, een voorbode mischien wel, van de 'linkse kerk'.

Als je het in dit perspectief ziet dan zijn twee films in 10 jaar over het alternatieve leven in groepen mischien wel veel. En dappere initiatieven, want dat alternatieve gedoe, daar lachen we nu toch om?

Belevenissen van Karo, tien jaar oud.

Dat er meer over te zeggen valt laat de film *My Queen Karo* zien. Deze film is minder vrolijk dan 'Together', maar de tijd en de plaats verschillen ook. *Tillsammans* speelt zich af op het platteland, aan het begin van de zeventiger jaren, terwijl *My Queen Karo* zich afspeelt in de stad, in Amsterdam, aan het eind van de zeventiger jaren, in de tijd van de krakers en de Nieuwmarktrellen.

Een heksenketel waar de tienjarige Karo in terecht komt. Zij is de hoofdpersoon en we kijken eigenlijk door haar ogen naar de situatie. Een kraakpand in Amsterdam waar haar ouders haar vanuit België mee naartoe hebben genomen. Hier doet men alles samen... een reactie op de burgerlijke hokjesgeest, maar hoever ga je daarin? Karo markeert tenslotte haar eigen plek, een eigen kamer door een witte lijn op de vloer te tekenen.

De hokjesgeest wordt niet alleen doorbroken door alles samen te doen, ook op het gebied van de relaties streeft men naar openheid. Moeilijk voor Karo als zij haar vader op een groot gemeenschappelijk matras een relatie ziet aanknopen met een actievoer-

Kortom, de dikke ikken en de linkse kerk, het komt allemaal door de zestiger jaren. Dat moet een domme tijd zijn geweest, en die woongroepen, dat waren toch communes, waar iedereen het met elkaar deed? Jakkas. Dat deugde ook al niet.

ster die hij een dag eerder heeft ontmoet bij een demonstratie. Haar moeder is ook niet erg enthousiast, om het voorzichtig te zegen. Zal zij blij zijn voor haar vader, of vindt ze hem een ordinaire egoïst die z'n vrouw pijn doet?

Zal ze medelijden hebben met haar moeder of vindt ze haar een ouderwetse tuthola die de vrijheid van haar man wil beperken? We zien dit door de ogen van Karo, door de ogen van een onschuldig meisje, en dat nodigt ons uit om hier onbevangen naar te kijken.

Ook de druk van buiten levert een dilemma op. Want buiten zijn de onderdrukkers: de huiseigenaar, de politie en de hele burgerlijke maatschappij. Wie zich daar niet tegen verzet, is een wegloper. Dit is wat haar vader haar inpepert.

Maar wie is hier nu de onderdrukker? De maatschappij met zijn oneerlijke bezitsverhoudingen, of haar vader die haar verwijten maakt?

Zal ze medelijden hebben met haar moeder of vindt ze haar een ouderwetse tuthola die de vrijheid van haar man wil beperken? We zien dit door de ogen van Karo, door de ogen van een onschuldig meisje, en dat nodigt ons uit om hier onbevangen naar te kijken.

Geld

Nog een mooi probleem. Geld verdienen. Er is een groep binnen het kraakpand die met optredens geld verdient. Een operagezelschap. Misschien wat ongeloofwaardig, je zou hier misschien eerder een punkgroepje verwachten, maar het probleem blijft hetzelfde: het geld dat deze groep verdient wordt gedeeld. Dan kunnen de anderen, die geen werk hebben, zich creatief ontplooiën, zoals de vader van Karo, die politiek geëngageerde kunstwerken in elkaar last. Maar ja, de moeder van Karo, die voor deze groep de kostuums maakt, neemt toch iets uit de kas, om de eigenaar van het gekraakte pand honderd gulden te betalen, zodat hij het water weer laat aansluiten. Zij besteedt het geld dus in het belang van de groep, maar op haar eigen houtje en ze zwicht daarmee voor de chantage van de vijand, althans dat is hoe de vader van Karo het ziet.

Om een lang verhaal kort te maken: aan het eind wordt het kraakpand door de politie ontruimd, en dan gaan haar vader en moeder ieder hun eigen weg. Met wie gaat Karo nu mee?

Wat de acteurs betreft: je kunt gewoon in ze geloven, iets dat mij bij Nederlandstalige films nog wel eens moeilijk valt. (Overigens, de moeder van Karo is een Waalse, dus er wordt ook af en toe Frans gesproken) En de decors: het interieur van het kraakpand, met de grote gemeenschappelijke eettafel, de geïmproviseerde keuken, het bad dat in dezelfde ruimte staat opgesteld, de hele sfeer is goed getroffen en erg des krakers.

Kortom, voor wie deze periode in de recente geschiedenis nog niet heeft gediskwalificeerd: deze film biedt avontuur, ontroering, misschien nostalgie, of schaamte, en in elk geval stof tot nadenken.

FK

WERVING, TOELATINGSBELEID EN COMMITMENT^{*)}

In GA108 hebben we geschreven over communicatie en commitment in Centraal Wonen. Tijdens de Algemene bijeenkomst in De Banier op 20 november 2009 startte onze werkgroep ‘commitment-verklaringen’. In veel Centraal Wonen groepen hebben bewoners te maken met bewoners die niet betrokken, niet ‘gecommitteerd’ zijn en weinig of niets bijdragen aan de gemeenschappelijkheid. Bewoners die zelden of nooit op komen dagen, niet op algemene vergaderingen en niet bij andere gemeenschappelijke activiteiten. Niet bij recreatieve, ‘gezellige’ dingen, maar ook niet bij dingen zijn die nu eenmaal gedaan moeten worden:

opruimen, schoonmaken, onderhoud van de gemeenschappelijke tuin, bouwdagen enzovoort. ‘Spookbewoners’ worden zij wel genoemd. Ook komt het voor dat bewoners niet aan hun financiële verplichtingen voor de gemeenschappelijkheid voldoen.

In de meeste gevallen hebben deze bewoners, toen ze in het project kwamen wonen, wel beloofd dat ze ‘iets’ voor de gemeenschappelijkheid willen doen. Dat Centraal wonen een bewuste keuze van hen is! Wat doe je nou als project, wanneer mensen die beloftes niet nakomen. Met als gevolg dat te weinig mensen actief bijdragen aan de gemeenschappelijkheid? Centraal Wonen staat of valt immers met de inbreng van de bewoners zelf! In veel projecten zijn allerlei manieren uitgetoetst om te zorgen dat je

actieve Centraal Woners in huis haalt en houdt. Veel aandacht geven aan de werving en toelatingsprocedure betaalt zich uit, dat is de ervaring in diverse CW projecten.

Reglement

In het huishoudelijk reglement van een CW project staat meestal omschreven wat minimaal aan inbreng van bewoners wordt verwacht. Op het gebied van schoonmaken, onderhoud, lidmaatschap van diverse werkgroepjes enz. Maar sancties ontbreken bijna overal. Daarom is men in verschillende projecten met zogenaamde intentieverklaringen gaan werken. Hierin staat omschreven wat van een (nieuwe!) bewoner wordt verwacht. Deze ondertekent de verklaring en ‘committeert’ zich: hij bevestigt dat hij weet wat Centraal Wonen (in dat project) in de praktijk betekent en belooft zich aan die regels te houden. Op deze manier is een (nieuwe) bewoner aanspreekbaar als

hij het af zou laten weten. En iemand inderdaad op zijn gedrag aanspreken is een waardevol begin!

Werkgroep Commitment-verklaringen

Tijdens de algemene bijeenkomst werd duidelijk dat in veel CW projecten belangstelling is voor hoe de werving en toelating van nieuwe bewoners is geregeld. En men wil graag weten of intentie en commitment-verklaringen het gewenste effect hebben. Met deze vragen is het commitment-werkgroepje aan de slag gegaan.

Wij zijn begonnen met het verzamelen van genoemde verklaringen. Ook is aan projecten gevraagd wat zij doen om gebrek aan commitment en spookbewoner-effecten het hoofd te bieden. En hoe zij proberen te ‘concurreren met de verleidingen van onze belevingsmaatschappij’ (Er is zoveel te doen buitenshuis dat er geen tijd is voor gemeenschappelijke taken).

Op basis van die praktijkervaringen kunnen we een model intentie- of commitment-verklaring opstellen. Elk project kan dat als basis gebruiken en er zijn eigen variant op maken.

We hebben ook vragen gesteld over de werving en toelatingsprocedures. Sommige projecten hebben hiervoor een zeer intensief programma, waaraan men zich ook houdt. Commitment-verklaringen lijken dan bijna overbodig. Hoe langer we erover dachten en praatten, hoe meer twijfels we kregen over de effectiviteit van (alléén) commitment-verklaringen. En zonder sancties zijn dit soort verklaringen krachteloos. Wel kun je iemand die een verklaring heeft ondertekend op zijn ‘nalatigheid’ aanspreken. En iemand ergens op aanspreken is een belangrijke sanctie! Maar als de medebewoners dat, om wat voor reden dan ook, niet doen werkt het niet. Andere sancties ontbreken in de meeste gevallen. Het wordt al snel als vrijheidbeperkend beschouwd. En vrijheid is een groot goed voor Centraal Woners.

Het voorlopige resultaat van onze inventarisatie is hieronder samengevat in:

Drie stellingen

1. Een zorgvuldige werving en toelatingsprocedure geeft betere garanties op commitment dan een ondertekende commitment verklaring
2. Commitment verklaringen zijn alleen effectief als er ook sancties zijn

3. Elkaar aanspreken op voor CW on-constructief gedrag (variërend van niets investeren tot overlast veroorzaken) is de allerbelangrijkste sanctie! Het werkt alleen als alle bewoners het ook echt doen!

Aandacht voor de werving en toelatingsprocedure

Het nieuwe werving en toelatingsbeleid van CW Romolenpolder is een goed voorbeeld van een intensief toelatingsproces: Er is een ‘nieuwe en aantrekkelijkere’ website. Het project doet mee aan de Open Gemeenschappelijk Wonen dag in mei. Dan volgt een intensieve toelatingsprocedure:

- * Aspirant bewoners komen eerst naar de Open Gemeenschappelijk Wonen dag. Dan krijgen zij informatie.
- * Vervolgens schrijven zij een brief over wie zij zijn en waarom zij in CW willen wonen.
- * Dan volgt een gesprek over de wederzijdse verwachtingen tussen de aspirant bewoners en twee CW-ers. Daarin komt ook aan de orde wat de inbreng van de belangstellende zou zijn.
- * Dit gesprek wordt nabesproken in een commissie. Dan volgt een eerste beslissing en worden mensen die niet geschikt lijken voor CW afgewezen (met name vanwege verkeerde verwachtingen of gebrek aan motivatie).
- * De namen van de andere kandidaten komen op een lijstje in de centrale ruimte te hangen, zodat bewoners eventueel bezwaar kunnen maken, bijvoorbeeld omdat ze slechte ervaringen met iemand hebben.
- * Als er geen persoonlijke bezwaren zijn gekomen, wordt iedere aspirant bewoner een half jaar gekoppeld aan één van de bewoners. Die nodigt de kandidaten uit voor activiteiten. Zo leren we elkaar beter kennen. Dit is een nieuw onderdeel van de procedure dus hier hebben we nog geen ervaring mee.
- * Na dat half jaar volgt de definitieve beslissing op de vraag of iemand op de wachtlijst komt.
- * We gaan ook werken met een puntenstelsel om te bepalen wie er voor een woning aan de beurt is. Dit hangt af van leeftijd (we willen graag meer bewoners tussen 20 en 30), sekse (mannen krijgen meer punten dan vrouwen), aantal en leeftijd van kinderen (we willen graag jonge kinderen), etniciteit (we zijn erg wit) en mate van motivatie’. **)

Commitment verklaringen, maar wel met sancties

Een commitment-verklaring geeft dus geen garanties, maar het is toch een bruikbaar instrument en minder vrijblijvend dan een huishoudelijk reglement. Omdat iedere (nieuwe) bewoner het individueel ondertekent is hij of zij individueel aanspreekbaar. Een nadeel is dat je er pas een beroep op doet als er iets is mis gegaan. De verklaring moet wel aan een aantal eisen voldoen: goede informatie en duidelijke omschrijving van wat van een Centraal Woner wordt verwacht bijvoorbeeld. En sancties horen erbij. Zonder realistische sancties blijft het een krachteloos papertje.

Elkaar informeel aanspreken op voor de gemeenschappelijkheid negatief gedrag is de beste sanctie. Het werkt het best als iederéén dat doet en deze –minder leukeklus niet aan anderen overlaat.

Hoe verder?

De werkgroep gaat verder met het opstellen van een basis model voor zo’n verklaring. Ook zijn we bezig met het samenstellen van twee verschillende zgn. woordenwolken. Eén waarin ‘alles’ staat wat je nodig hebt om een CW project goed te laten draaien. En een tweede woordenwolk met ‘alles’ wat een CW groep ‘om zeep kan helpen’. Een variant van de SWOT analyse. Misschien kunnen we deze twee woordenwolken op de volgende Algemene Bijeenkomst met elkaar maken!

In de volgende GA hopen wij met een basismodel commitment-verklaring te komen.

AD

*) resultaat bijeenkomst CW Houtwijk met: Han Deggeler, Bep Sterke, Sylvia Leidelmeijer en Anna Dijkhuis

**) Antwoorden van CW Romolenpolder.

(6 vragen die naar CW projecten zijn gemailed:

- Wat doen jullie aan werving?
- Op welke wijze selecteren jullie a.s. bewoners?
- Werken jullie met een commitment-verklaring waarin staat welke bijdrage de bewoner gaat leveren?
- Welke sancties passen jullie eventueel toe en is daar steun en overleg met de woningbouwvereniging voor?
- Hoe proberen jullie vrijheid én vrijblijvendheid te realiseren?)

Uitgekraakt? Wij willen alleen

‘Wij willen alleen maar wonen en werken en zoeken dus ruimte, meer niet. Als we die ruimte leeg zien staan en hele panden zien verloederen, is de gevolgtrekking voor de hand liggend: we moeten daar gebruik van maken. Is het crimineel om een dak boven je hoofd te willen? Om kansen te zien voor werkende jonge mensen, studenten, aanstaande kunstenaars, mensen met weinig geld en veel ideeën?’

De verontwaardiging en de bezorgd-oprecht bij Shireen die veel ervaring ‘Wij hebben een doel, een heel goed veel voor elkaar tot nu toe, maar *Wij maken het verschil*

Shireen, die haar studie tot ontwerkon wonen in een kraakpand om de alles wat het kraken voor (jonge) kent.

‘*Krakers, dus wij, zijn lijfelijk woon- en werkruimte te bewaken en speculanten en gemeentebesturen. opgeleverd voor studenten, kunfinanciële mogelijkheden zouden te ontwikkelen. Veel mensen konden sociaal bezig zijn, proefdraaien van tentoonstellingen. Zij leerden te werken. Werden (bleven) een maat-Kraken heeft voor heel veel mensen en wanhopig zijn aan de ene kant en leven en in je eigen onderhoud kunDaarmee hebben wij krakers het verschil gemaakt in deze maatschappij. En dat is geen verleden tijd: er is nog steeds nood aan woonruimte, en er zijn nog steeds speculanten die panden laten verloederen’.*

heid over de nieuwe kraakwet is heeft met wonen in een kraakpand. doel voor ogen. Wij krijgen ook heel het gaat niet vanzelf.’

per heeft kunnen afmaken omdat ze hoek, kan smakelijk vertellen over mensen betekend heeft en nog bete-

wezig, lopen persoonlijke risico’s om te beschermen tegen sloopdrift van Dat heeft jarenlang woonruimte stenaars: mensen die anders geen hebben gehad om te studeren of zich daardoor hun studie afmaken, konmet eetcafés, concerten, het geven organiseren, te speechen, samen te schappelijk betrokken burger. het verschil gemaakt tussen dakloos een nieuwe start maken met je eigen nen voorzien en aan de andere kant.

De Wet

Op 26 augustus 2008 is door CDA, VVD en Christen-Unie een initiatiefwet ingediend om het kraken te verbieden. Het voorstel behelst het wijzigen van het Wetboek van Strafrecht, de Leegstandwet en enige andere wetten in verband met het terugdringen van kraken en leegstand. Dat de kamermeerderheid voor een kraakverbod lijkt te zijn is deel te wijten aan kraakincidenten die negatief belicht zijn. In ‘Het Witboek Kraken’ worden kanttekeningen geplaatst bij voorbeelden van kraakincidenten en wordt aangetoond dat het negatieve oordeel grotendeels berust op vooroordelen en halve informatie (www.WitboekKraken.nl).

Bestrijden van leegstand

Een onverwacht en onverdacht voorbeeld van een ideële kraker wordt beschreven in de Volkskrant van 6 februari 2010 over de rijkste kraker van Londen. Een excentrieke miljonair kraakt honderden stadsvilla’s en paleizen omdat hij zich ergert aan de opzettelijke leegstand ervan. ‘De eigenaren zetten de huizen op naam van brievenbusmaatschappijen, zodat ze bij het doorverkopen geen belasting hoeven te betalen. De overheid loopt miljarden inkomsten daardoor mis. De eigenaren wonen overigens vaak gewoon in Engeland’. Deze miljonair, Guard, biedt de huizen vervolgens aan, aan mensen die dakloos zijn, maar wel een baan hebben of student zijn. Deze Guard pakt een maatschappelijk probleem aan en begint ook met groot gemak rechtzaken om speculanten, politici en andere machthebbers aan te pakken, wat hij kan doen vanuit zijn positie van multimiljonair.

Er is altijd veel over kraken gepubliceerd. Ook op internet (*ravagedigitaal*) wordt er geschreven en gediscussieerd over de ins en outs van kraken. Duidelijk wordt daaruit dat de verontwaardiging over leegstand en verloedering van panden één van de belangrijkste factoren is geweest bij de start van de kraakbeweging en de acties in Nederland in de tachtiger jaren. En dat daar nog niet echt iets in veranderd is.

maar een dak boven ons hoofd....

Voorbeeld De Vloek

In Scheveningen stonden panden jaren leeg in een deel van de oude haven, genaamd 'De Vloek'. Een aantal mensen had een plan gemaakt voor de gebouwen en aan de gemeente voorgelegd.. Die hebben daar nooit iets mee willen doen. Daarna zijn deze jonge energiekelingen gewoon aan de uitvoering van de plannen begonnen. Nu is het een heel geliefd cultureel punt in Den Haag. De organisatie noemt zich 'vereniging de Vloek' en voor alle leden is er een eetcafé; er zijn concerten, ateliers, het is een platform voor sociale ontmoetingen. Ook buitenlandse groepen komen optreden en kunnen logeren. Mensen zijn hier, door deze activiteiten te organiseren tot mondig burgers geworden.

Voorbeeld De Illusie

Het pand De Illusie is 20 jaar geleden gekraakt. Alles in dat gebouw is zelf opgezet en verbouwd tot het mogelijk was daarin te wonen, te exposeren en concerten te geven. Er is een goede culturele invulling gekomen en in de loop van de jaren woonruimte geboden aan honderden mensen. Er zijn altijd veel sympathieke reacties uit de stad gekomen. Het kan toch niet zijn dat dit nu tot crimineel gedrag wordt bestempeld? De Illusie zal binnenkort ontruimd worden, omdat de universiteit Leiden het gebouw wil gaan gebruiken. Vermoed wordt dat de machtige binnenkant geheel zal worden gesloopt. Het oude pand van het Ministerie van Buitenlandse Zaken stond 20 jaar geleden op de nominatie om totaal gesloopt te worden. Het zijn de honderden krakers die deze twintig jaar het leven in het gebouw hebben gehouden om het nu alsnog kwijt te raken.

In het volgende nummer zal het WITBOEK KRAKEN uitgebreid geciteerd worden.

Krakend Nederland presenteert 132 bladzijden over 80 kraakpanden in 20 gemeenten.

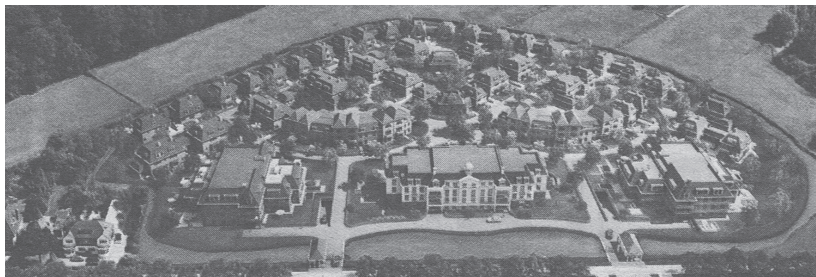
Onderwerpen: Woonstrijd; Kraken en speculatie; Krakers als culturele ondernemers; Bezet un pandje..red un pandje; Breek het debat open; Slotbeschouwing. Alvast een actueel citaat uit de conclusie:

'Dit Witboek Kraken heeft tot doel een beter beeld te geven van kraken. Het op 26 augustus 2008 ingediende wetsvoorstel van Ten Hoopen en consorten om kraken te verbieden is tot stand gekomen op basis van eenzijdige informatie, met als resultaat een gekleurd en foutief beeld van wat kraken inhoudt. Krakers zouden een groep luie criminele, en merendeels buitenlandse randfiguren zijn. Dit witboek laat iets anders zien. Krakers zijn politiek actief en zetten zich in om leegstand en woningnood te bestrijden.'

Van de redactie

De redactie van Gewoon Anders bestaat uit vrijwilligers, zoals alle mensen die zich met de Landelijke Vereniging Centraal Wonen bezig houden. Zonder ons op de borst te slaan – misschien mag het wel een klein beetje – corrigeren wij de teksten op schrijf- en taalfouten, en dat lukt de laatste jaren vrij aardig, vinden wij. Maar, met het grote werk, bij voorbeeld of een artikel geen onzin of tegenstrijdigheden bevat, kan weleens iets misgaan. Zo ook dus in de vorige GA, nummer 108. In het artikel over criteria voor de keuze van medebewoners is het kopje boven het laatste stukje weggevallen. Dit had moeten zijn: Ongewenst gedrag. Gelukkig hadden de slimme lezers dat al begrepen. Maar toch, onze welgemeende excuses voor deze slordigheid!

OPROEPEN EN UITROEPEN

Na vijf jaar juridische strijd blijft het Poortgebouw in Rotterdam behouden als culturele broedplaats. De 30 bewoners kunnen er blijven wonen. De woonvereniging heeft een belangrijke overwinning behaald op huiseigenaar vastgoedontwikkelaar de Groene Groep die van het gebouw een duur kantoor wilde maken. De vastgoedontwikkelaar moet de gerechtelijke kosten betalen.

De rechtbank in Rotterdam had eerst het 'dringend eigen gebruik voor renovatie' van de eigenaar erkend. Maar het gerechtshof in Den Haag sprak een tussenarrest uit: de eigenaar moest voor passende woonruimte voor de hele woonvereniging zorgen – en dus niet voor de afzonderlijke individuen

– inclusief gemeenschappelijke ruimten. De twee aangeboden alternatieve woonruimten heeft de woonvereniging aangevochten, met als gevolg dat het gerechtshof heeft bepaald dat de huur niet mag worden opgezegd!

Open dag
De jaarlijkse gemeenschappelijk wonen open dag was bij woonvereniging Heemshof in Heemskerk weer een succes. Het NH-dagblad/Dagblad Kennemerland belde, stuurde meteen een fotograaf en de volgende dag stond er een leuk stukje in de krant met een foto waarop vooral de oudste bewoner prominent aanwezig was. Resultaat: het bezoek op 15 mei bestond vooral uit ouderen. Maar het waren er wel veel! We konden de tel niet

helemaal bijhouden, maar het waren er zeker 45.

Enclave voor de rijken
We schreven al eerder over de 'gated communities' in Amerika. Nu zijn er ook plannen voor een dergelijk project in De Bilt, aan de rand van de stad Utrecht. Bouwstijl jaren twintig en een portier die continu de toegang bewaakt. De appartementen zijn te koop vanaf 1.4 miljoen euro, de villa's tot een bedrag van 1.6 miljoen. De verkoop loopt zo goed dat men binnenkort met de bouw kan beginnen. Ook een vastgoedontwikkelaar uit Den Haag heeft een plan bedacht voor dure huizen en een portier op Amsteleiland, net onder Ouderkerk aan de Amstel. Die woningen hebben minimaal één ligplaats aan het water. Het verschil met De Bilt

is dat de bewoners zelf hun woning kunnen ontwerpen.

AWAL, Anders Wonen Anders Leven
Zo heet de nieuwsbrief van Omslag, werkplaats voor duurzame ontwikkeling. Een actueel digitaal geschrift, dat eens per twee maanden verschijnt en alle informatie bevat over gemeenschappelijk wonen in binnen- en buitenland. Tegen een kleine vergoeding kun je je erop abonneren, duizenden gingen je al voor. Wij van de redactie maken er veelvuldig gebruik van. Je kunt er ook het laatste nieuws over de TT-beweging vinden - de kracht van de lokale gemeenschap -, die in dorpen en steden streeft naar een kleinschalige en duurzame manier van leven die minder afhankelijk is van olie. omslag@omslag.nl.

Woongroep Heemshof al 30 jaar een succes

...Heleen Toet (84). Zij is de oudste bewoonster van Heemshof, een woongroep in een verbouwde boerderij aan de Oosterweg 2c in Heemskerk die al 30 jaar bestaat. Komende zaterdag is het voor de tweede keer open dag van 13 tot 16 uur.

Hoe lang woon je al in Heemshof?
„Dat is inmiddels 18 jaar. Daarvoor woonde ik trouwens al in Huizen in het Gooi in een Centraal Wonen Project, maar dat is op een veel grotere schaal. Het leuke van Heemshof is dat het veel compacter is, we wonen hier met 13 mensen. Ik ben de oudste, de jongste is twee jaar oud. Het is prachtig wonen in het landelijk gebied, en toch zitten de winkels maar op vijf minuten afstand fietsen.”

Hoe is dit ooit ontstaan?
„Het was een idee van Lambert Koppers, die hier nog steeds woont en nu 70 jaar oud is. Het boerechtpaar dat hier woonde had geen kinderen die het bedrijf wilden voortzetten. Toen is de boerderij verbouwd tot woongemeenschap, met als voordeel dat boer en boerin hier konden blijven wonen. Ze zijn inmiddels overleden.”

Is er veel verloop?
„Het is opvallend dat er eigenlijk niet zoveel verloop is, mensen wonen hier heel erg naar hun zin. Soms zie je wel

Heleen Toet heeft het enorm naar haar zin in Heemshof. Zaterdag is er open dag. FOTO RONALD GOEDHEER

jongere gezinnen wegtrekken, vanwege een baan elders bijvoorbeeld. Er zijn zes wooneenheden waar de bewoners veel privacy hebben. Ik heb zelf drie kamers, eigen douche en keukentje. Maar we hebben een gemeenschappelijke keuken waar we als regel 's avonds met elkaar

eten. We hebben een moestuin en een boomgaard, dus we hebben vaak voedsel van eigen grond.”

Wat heb je nog meer?
„We hebben paarden, kippen, geiten, konijnen, poezen en een hond. Met zonnepanelen wordt

een deel van de elektriciteit opgewekt. De woongroep heeft ook een sociale functie, we hebben twee gastenkamers voor tijdelijke bewoners.”

Wat is het voordeel van gemeenschappelijk wonen?
„Je draagt bij aan een duurzame

en sociale samenleving en aan het welzijn van de bewoners. Ik denk dat er best veel toekomst in zit, kijk maar naar de woongemeenschappen van ouderen die worden opgezet. De open dag wordt georganiseerd door de Federatie Gemeenschappelijk Wonen. We willen graag laten zien aan belangstellenden hoe aangenaam het kan zijn. Vorig jaar hadden we twintig bezoekers.”

Moeten de bewoners zich steeds inzetten voor het gemeenschappelijke doel?
„Dat valt wel mee. We koken om de beurt, er wordt gewerkt in de tuin en er zijn klusjes die gedaan moeten worden. Maar vaak kost dat maar één dag in de week.”

Is het moeilijk om je aan te sluiten bij jullie woongroep?
„Als er een plek vrijkomt gaan we kijken of belangstellenden goed bij de bestaande bewoners passen. Dat is belangrijk om de sfeer goed te houden op Heemshof. Het is niet zo dat we iemand in de gemeenschap opnemen omdat hij of zij eenzaam is of zoiets, zo werkt dat niet. Het moet klikken.”

Ga je nog iets bijzonders doen op de open dag?
„Er is veel te zien op de boerderij en we zorgen voor thee en zelfgemaakte taart.”

GEHOORD GEZIEN GELEZEN

Films te koop bij Omslag

- De nieuwe dubbel dvd In Transition over de Transition Town beweging – ‘de kracht van de lokale gemeenschap’ - wereldwijd, met Nederlandse ondertiteling, is te koop voor €17.-.
- Eerst Aarde, ecologische architectuur zonder compromis. Een mooie film van David Sheen over het bouwen van gezonde huizen uit natuurlijke materialen. Beperkte oplage, kost €15.-.

Ombouw van kantoorruimte

Miljoenen vierkante meters kantoorruimte staan leeg. Ombouw tot woonruimte is vaak kostbaar maar kan ook succesvol zijn. Zoals bijvoorbeeld in Hoofddorp. Daar kost het grootste omgebouwde appartement van 55 m² in het voormalig kantoorgebouw Meerveste €151.000.- plus maandelijkse erfpacht van €135.- en €214.- service- en energiekosten. Toen dit gebouw drie jaar geleden leeg kwam en omgebouwd werd was de verkoop een groot succes. Projectontwikkelaar Verwelius wil binnenkort nog 60 appartementen gaan bouwen in een andere leegkomende kantoorstoren.

Huis van piepschuim

In 's-Graveland, bij Hilversum, op het terrein van biologisch-dynamische tuinderij Land en Boschzicht staat een huis van piepschuim. Een bungalow met hoge plafonds en puntdak. Het is energiezuinig en goedkoop. De buitenwanden zijn gemaakt van twee lagen piepschuim (styrofoam) met daartussen beton. Van buiten betimmerd met hout en deels gestuct in rood. Van binnen duizenden kilo's leemstuc om het vocht af te geven en op te nemen.

De bewoners hebben veel last van bekijks, vooral op mooie dagen en in de weekends. Ze hebben daarom de tuin en de zwembad vijver vol geplant met grassen die meters hoog worden. (VK 12-5-'10)

Eerst het huis, dan volgt de mens vanzelf

Zo luidt de kop van een artikel in de Volkskrant van januari over een experiment in Delft: Geef het interieur van woningen in een achterstandwijk een kleine opknopbeurt en de bewoners leven op. ‘Ik heb meer zin om leuke dingen te doen.’

In de Gillisbuurt van de Delftse wijk Buitenhof hebben veel bewoners problemen als taalachterstand of schulden.

Zes gezinnen werden er geselecteerd voor het project ‘Restylen van Huishoudens’. Het idee is dat het beter gaat met ouders en kinderen als ze prettiger wonen en dat de opknopbeurt hun ook op het gebied van werk een duwtje in de goede richting kan geven. Woningcorporatie Woonbron is enthousiast over de resultaten. Het experiment krijgt een tweede ronde. Bewoners moeten zelf meedoen. De kosten zijn maximaal €1.800.- per huishouden.

Het project is bedacht door reïntegratie stichting Stunt en Stichting World Art Delft en wordt uitgevoerd door Woonbron en een andere woningcorporatie, in samenwerking met gemeente, kringloopbedrijf, vrijwilligers van Stunt en de bewoners zelf. De vrijwilligers van Stunt komen zo weer in het arbeidsritme en een kunstenaar pimpt de meubels van de kringloop op.

Kraakpand De Grote Karel in Nijmegen

Krakers hebben een grote rol gespeeld in het oog krijgen voor leegstand en de mogelijkheden van hergebruik van oude bedrijfspanden. Ook wezen zij op de rol van steden als broedplaatsen van creativiteit. De Grote Karel, een voormalige drukkerij in Nijmegen, werd in 1984 gekraakt. Het pand groeide uit tot centrum van de kraakbeweging. Nu gaat een woningstichting het verhuren aan de bewoners! (VK 30/6)

Het kraakverbod

In juni heeft de Eerste Kamer de antikraakwet goedgekeurd. Maar is die wet wel nodig? De laatste maanden is er veel over geschreven, over het nut van de wet: Het hoogste orgaan van de officieren van justitie laat weten dat men niet van plan is te gaan ontruimen voor leegstand.

We lezen ergens: ‘Onroerendgoedeigenaren hebben vaak belang bij leegstand. Ze hebben daarmee een mooie aftrekpost voor de belasting, en ze kunnen het pand op elk moment verkopen.’ Een Groningse wethouder noemt het een domme rechtse wet.

In Amsterdam schijnt zelfs een tekort aan kraakpanden te bestaan en daarom is de gemeente al tien jaar geleden begonnen met een broedplaatsenbeleid waarbij de creatieve cultuur in sommige kraakpanden nagebootst wordt.

Kenniscentrum Anders en Actief Wonen

Duurzaam wonen en leven is een belangrijk thema bij de opzet van een kenniscentrum, een samenwerkingsverband van zestien relevante netwerken. One Planet Foundation, KESconsult, de Federatie Gemeenschappelijk Wonen w.o. de LVCW en de LVGO nemen deel. Men maakt gebruik van de concepten Gestippeld wonen, Buurgemeenschap en Groeneborg. Groeneborg richt zich op het vitaliseren van het buitengebied en kleine kernen door het realiseren van ‘groene borgen’, eco-erven en boerderijen die geschikt zijn voor meervoudige bewoning. In samenwerking met de SEV, Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting, wil het kenniscentrum ook een nieuw kwartaal-magazine ‘Anders en Actief Wonen’ opzetten. Adres van het Kenniscentrum is Stationsplein 16, 3818 LE Amersfoort. Tel. 033-4658938, www.andersenactiefwonen.nl.

HT

Workshop Open communicatie

Op de algemene bijeenkomst van 20 maart in Huis ter Heide gaf Alje Bosma een workshop 'open communicatie'.

Tijdens het voorbereidingsgesprek met Alje kwamen allerlei manieren om die middag in te vullen aan bod. Met veel bewegen bijvoorbeeld, mensen een plek laten kiezen tussen tegengestelde eigenschappen, bijvoorbeeld:

- doener of prater
- sturend of afwachtend
- rommelig of netjes

Iedereen kiest letterlijk één van de twee plekken in de ruimte. Je kunt dus niet - lekker veilig- in het midden gaan staan. Nee, je kiest: de ene hoek of de andere. Naar aanleiding van zo'n beweeg gebeuren ga je plenair met elkaar in gesprek.

Alje kiest ervoor om te beginnen met een verhaal. Dat past bij de manier waarop hij werkt: vanuit recente ervaringen en door hem zelf geschreven teksten. Tijdens 'de eerste ronde' is de sfeer open en een beetje afwachtend. (In groepsdynamica termen: we zitten in de 'kat uit de boom kijk' fase). Maar er werden al wel lichte accentverschillen zichtbaar tussen meer rationeel en meer emotioneel getinte reacties. Je zou, als je het beweegspel had gedaan, kunnen vragen: willen de 'ratio's' (de 'empiristen') bij het raam en de 'emo's' (de 'metafysici') bij de deur gaan staan. Je móét kiezen! Ga je gang.

Na de pauze

Dit spel met de tegenstellingen deden we niet, maar na de pauze werd de, voor de pauze ook zo aanwezige, maar (nog) zo duidelijke tegenstelling binnen de groep zichtbaar en herkenbaar. Alje opende het tweede deel van

de middag met te vragen naar ieders ervaringen in de pauze en of het plenaire gesprek nog had doorgewerkt. 'Ja', reageerde één van de aanwezigen, 'je had het over met idealen en daarvan de gemeenschapszin bezig zijn en dan thuis komen en struikelen over de gewone, dagelijkse dingen, zoals onderbreken die je huisgenoten weer overal hebben laten slingeren. En verwachten dat het wel voor hen wordt opgeruimd. Daar had jij (Alje) het net voor de pauze over gehad had, letterlijk over vuile was en ik dacht: dit is geen toeval!'

En dat is de uitdrukking waar verschillende Centraal Woners over vielen: 'dat is geen toeval'. 'Daar moet je bij mij niet mee aankomen, daar kan ik helemaal niks mee', was de strekking van een aantal reacties. Het is een tegenstelling die tot veel misverstand en zelfs irritatie kan leiden en die ik in vrijwel elke Centraal Wonen en groepswoon situatie ben tegengekomen. Als bewoner en als consulent.

Een steeds zichtbaarder wordende waterscheiding. Er ontstaan zelfs irritaties. De vraag is dan: hoe kom je verder met elkaar? Wat hebben degenen die 'niks' hebben met wat ze al gauw 'zweverigheid' noemen nodig om weer betrokken te raken. Hoe kun je elkaar weer bereiken? Die vragen stelt Alje. 'Het werd spannend', zegt één van de aanwezigen, die tot de 'ratio's' behoort. Maar hij beoordeelt dat niet negatief.

Afsluiting

De tijd begint te dringen, er komt ook nog een rondleiding. Alje sluit af met het geven van voorbeelden hoe je constructief kunt omgaan met dit soort tegenstellingen. Want dat is wel prettig als je 'met allerlei soorten mensen' Centraal wilt kunnen wonen.

Hij gaf als voorbeeld het 'pijlen gooien'. Daarbij gaan de mensen die zich vooral bij de 'ratio' thuisvoelen en mensen die wél wat met (het is geen)toeval hebben, tegenover elkaar zitten. En dan ga je gedurende een vooraf vastgestelde tijd 'pijlen gooien' naar elkaar. Zeggen wat je stoort aan een 'metabenedering', dat je dat maar 'gezweef' vindt. Niet schelden, niemand 'zweefteef' noemen dus! En de 'zwevers' gooien hun pijlen: bijvoorbeeld dat ze 'ratio's' gelijkhebberig en één dimensionaal vinden. Wel uitleggen waarom iets je hindert. Beide groepen moeten beloven om te luisteren. Echt luisteren. Zo open mogelijk. Daarna ga kun je weer verder en is er gelegenheid geweest om alles wat -in dit geval Centraal Woners- dwarszit op een open manier uit te wisselen. Bijvoorbeeld over welke pijlen je hebben geraakt en waarom.

Er was niet genoeg tijd om met dit pijlen gooien aan het werk te gaan. Misschien een andere keer. Volgens Alje is het een geschikte methode voor CWprojecten, waar dit soort tegenstellingen spelen en die daar meer openheid over willen bereiken.

Pijlen gooien die alleen positieve berichten bevatten en waardering voor de ander(en) uitspreken, kan ook een opdracht zijn en is minstens even belangrijk. Een aanrader binnen partnerrelaties, aldus Alje.

Anna Dijkhuis

Hoe werkt het bij Centraal Wonen? Hoe zorg je ervoor dat er voldoende Centraal Woners betrokken zijn, en blijven, bij de gemeenschappelijkheid?

De leden van het commitment werkgroepje hebben intentieverklaringen van verschillende CW projecten verzameld en gelezen. En verschillende manieren van werving en toelatingsprocedures met elkaar vergeleken. Hoe langer we erover dachten en praten, hoe meer twijfels we kregen over de effectiviteit van commitment verklaringen. Tenminste, als er geen sancties zijn! En die ontbreken in vrijwel alle projecten. Elkaar op gedrag aanspreken werkt het beste, maar dan moet je dat ook allemaal doen, solidair zijn. Iedereen is dan verantwoordelijk.

We vinden een paar stellingen de moeite waard op te bespreken, bijvoorbeeld op een Algemene Bijeenkomst:

1. Een goed doordacht en selectief toelatingsbeleid is effectiever dan het (laten) ondertekenen van intentie en commitmentverklaringen
2. Commitmentverklaringen zijn alleen effectief als er ook sancties zijn
3. De meest effectieve sanctie is: aanspreken op de gemeenschappelijkheid ondermijnend gedrag (van afspraken niet nakomen tot overlast veroorzaken). Door iedereen!

We kwamen een grote hoeveelheid criteria tegen, die in de intentieverklaringen en werving en toelatingsbeleid worden genoemd. Voorwaarden voor geslaagde gemeenschappelijkheid. Maar ook bedreigingen.

Het lijkt ons een aardig idee om, voor we verder gaan met het maken van een basismodel commitmentverklaringen, alle CW projecten te vragen om een woordenwolk te maken. Of in dit geval: twee woordenwolken.

Woordenwolk 1:

Waardevolle Centraal wonen eigenschappen: Wat heb je nodig om als project 'lekker te draaien'?

Woordenwolk 2:

Bedreigingen voor een CW project of: Hoe help je een CW project om zeep?

Je kunt als project op een Algemene vergadering of tijdens een feestelijke (zomer) bijeenkomst twee grote fly over (A 3 of 2) vellen ophangen. Daar kan iedereen op invullen wat zij of hij heel belangrijke eigenschappen en criteria vindt. Zo ontstaan de wolk.

Maak bijvoorbeeld een keus in 2 kleuren: bijvoorbeeld met eigenschappen die je 'onmisbaar' vindt: rood en wat je 'heel gewenst' vindt: groen. Voor de bedreigingen wolk is dat bijvoorbeeld desastreus: rood, bedreigend: groen.

Wees kort, gebruik alleen trefwoorden.

Wij hebben onderaan een ABC lijstje toegevoegd, met begrippen die steeds terugkomen. Dat zou je kunnen gebruiken bij het maken van keuzes. Maar wij hopen op nieuwe, verfrissende sleutelwoorden! Let op dat het niet teveel woorden worden. (minder is vaak meer). Elke bewoner mag bijvoorbeeld *twee begrippen* per wolk invullen. Je kunt ook turven hoe vaak bewoners een bepaald woord kiezen.

Wij hopen dat veel projecten dit gaan doen en het resultaat naar de **GA redactie** sturen (per post of als scans via de mail). Je zou ook het hele traject via jullie intranet kunnen doen als project . We hopen op veel response!

(Bep, Sylvia, Han, Anna)

De ABCwoordenwolk, als voorbeeld:

Goed voor CW

- A. aanspreken
- B. betrokkenheid
- C. commitment, consensus,
- D: duidelijkheid, daadkracht
- E. eensgezindheid,
- F.
- G. gemeenschapszin
- H. Humor
- I. Inspiratie, initiatief, 'ik boodschap'
- J. ja (kunnen) zeggen
- K. klussen
- L. luisteren
- M. meeleven, meedoen
- N. nee (kunnen) zeggen
- O. openheid
- P. privacy
- Q.
- R. regels, redelijkheid
- S. sociale vaardigheden, solidariteit, sancties
- T. tolerantie
- U.
- V. vrijheid, verbaal geweld
- W. X.Y.
- Z.

conflicten?/?confronteren??

emotie??

vetorecht??

Bedreiging voor CW

- afhouden, angst
- domineren, drammen
- ergernissen, egocentrisme
- gelijkhebbigheid, gemakzucht
- halsstarrigheid
- isolering
- 'jij boodschap'
- luiheid
- mopperen, muggeziften
- negativisme
- oordelen, overlast
- profiteren, perfectionisme
- roddelen
- subgroepvorming, spookbewoners
- uitsluiten
- vrijblijvendheid
- zeuren

Is centraal wonen wel zo fijn?

Als trouwe lezer van mijn column kan het u niet zijn ontgaan dat het centraal wonen project waar ik onderdeel van uitmaak in een boerderij gevestigd is. Op een boerderij horen dieren. Zo'n vijftien jaar geleden hield men schapen en toen het nog een boerderij in bedrijf was en geen CW, koeien. Toen ik hier zo'n negen jaar geleden kwam wonen waren er alleen nog kippen en niet te vergeten de pensionpaarden op het aan het CW terrein grenzende stuk land, beheerd door twee van onze bewoners. Maar huisdieren, daar deed dit CW niet aan. Mijn man leek het echter een goed idee toen onze zoon drie jaar werd een tweetal konijnen te gaan houden. Buiten, dus geen probleem vond een ieder. Een in onbruik geraakt schuurtje werd omgeturnd in een supergroot konijnenhok genaamd het Praathuis. De twee konijnen werden opgehaald bij de plaatselijke kinderboerderij. Zij hadden het samen in den beginne naar de zin tot bleek dat het twee mannetjes waren die elkaar de tent uitvochten. De dierenarts heeft de scherpe mannelijke randjes eraf kunnen halen maar het bleven geen knuffeltjes.

Een jaar geleden waren we op zoek naar een nieuwe bewoner voor ons CW. Die vonden we, er was alleen één probleem, zij heeft een grote jonge hond. Tja, zeer leuke potentiële medebewoonster schatte wij in, maar ja..... dieren, daar doen wij niet aan! Na rijp beraad besloten we de gok te wagen, zij was welkom, met hond! Een jaar later hebben we er ook een nestje jonge poesjes bij (van dezelfde bewoonster) en twee andere bewoners besluiten spontaan ieder een katje te houden. Mijn man en ik hebben het er al een paar jaar over een geitje te houden. Toen wij in ons duingebied bij de uitspanning, een tweeling, broer en zus, van twee dagen oud kregen aangeboden omdat moedergeit geen melk gaf, besloten we ervoor te gaan. Maar ja, waar moesten die twee babygeitjes slapen? Het was immers een zeer koud voorjaar. Buiten vonden wij geen optie. Het Praathuis werd de volgende dag aan een make-over onderworpen en met de fietskar gingen we Tommie en Saartje ophalen. Zij werden in het voorgedeelte van het Praathuis gehuisvest en voor de konijnen hadden we een afgesloten gedeelte gemaakt. Dit ging enkele weken goed tot Saartje zich, nu zij van de fles af was, ontpopte tot hongerige schoonspringster en te pas en te onpas op het deel van de konijnen sprong en hun voer tot zich nam. De arme konijnenbroeders zitten te bibberen in een hoekje van het hok. Gekraakt! Hun huis! Overvallen door zo'n mekkerend geval met gemene hoorntjes boven op haar kop. Kijk zo'n CW is op zich een goed idee en enige diversiteit aan bewoners kan de sfeer zeker ten goede komen maar dit gaat wel erg ver. Nu wordt er wel heel veel gevraagd en ook zo eenzijdig. Want wat laat zij als dank? Niets dan stevige zwarte keutels, verdacht veel lijkend op die van de broers zelf maar dan iets groter. Niet te eten!

Maakt u zich geen zorgen, Het Praathuis wordt wederom verbouwd zodat een ieder zich er thuis kan voelen. Konijn, geit, bok, musjes die wat voer meepikken op hun vlucht en 's nachts de ratten en muizen. Op die laatste wordt vervolgens door de katten geloerd en als zij vol zitten wordt de prooi doorgesluisd naar de hond. CW is prima maar ieders eigenheid moet wel gerespecteerd worden!

*Geniet van de zomer.
Hartelijke groet
Esther*

LOGEERNETWERK VOOR LVCW LEDEN

**De aangeboden logeermogelijkheden zijn bedoeld voor inwoners van CW (en andere aanverwante woongemeenschappen) Willekeurige lezers van dit blad die een goedkoop vakantie adres zoeken moeten we helaas teleurstellen!
Aanvullingen en wijzigen graag doorgeven aan info@lvcw.nl**

C.W. Woonvorm van de Toekomst, Amersfoort

Drie twee persoons kamers, kookgelegenheid aanwezig, zelf linnengoed meenemen.

Contactpersoon: Zina Louter,
tel. 033-4567119,
Email markenzina@hotmail.com

C.W. Katerstraat, Den Haag

De logeeruimtes zijn beschikbaar voor leden van de LVCW, m.u.v. de maanden juni, juli, augustus en van 15 december t/m 15 januari. (In deze perioden zijn de logeerruimtes uitsluitend beschikbaar voor contacten van leden van CW Katerstraat.)

Verdere informatie op de website van CW Katerstraat.

N.B. Reserveren kan alleen via deze website.

Contactpersoon: Zina Louter,
tel. 033-4567119,
Email markenzina@hotmail.com

C.W. Drielandenhuis, Haarlem

We hebben drie kamers. Twee gescheiden met een muur. Totaal: 6 bedden, + kinderbedje. Twee badkamers met WC en douche. WC papier en schoonmaak middelen aanwezig.

Eigen bewoners gaan voor.

Geen kookmogelijkheden, wel een waterketel te leen. Zomer en winterdekbedden op de bedden.

Kamers zijn voorzien van stoel(en), nachttafletjes en 1 heeft een bureau, kasten.

Contactpersoon: Joscha de Boever,
Email jopja@planet.nl

Kosten: € 3,00 per kamer per nacht

C.W. Romolenpolder, Haarlem

1 logeerkamer met 3 slaapplaatsen en een kinderbed, kookgelegenheid, tv, dvd-speler, balkon aan de tuin, toilet op de gang, geen douche.

S.v.p. zelf linnengoed meebrengen.
S.v.p. minimaal 3 dagen van te voren reserveren.

Contactpersoon: Carry van den Heuvel,
tel. 023-5336536,

Email c.vd.heuvel@hetnet.nl

Kosten: € 4,00 per persoon per nacht

C.W. de Meent, Hilversum

Drie logeerkamers op de eerste verdieping, met elke hun eigen opgang, douche en toilet. 2 bedden per kamer. Gebruik van keuken in overleg.

Contactpersoon: Coby Goorhuis,
tel. 035-6933446

Kosten: € 4,00 per persoon per nacht

C.W. Circa, Leeuwarden

Logeerkamer met tweepersoonsbed eigen douche en toilet (past e.v. nog wel een kinderbedje naast)

In de gemeenschappelijke ruimte kunnen koken en zitten. Wel eigen eten e.d. meebrengen of anders in overleg.

Contactpersoon: Bram Arnold,
Email a.arnold@chello.nl

Kosten: € 5,00 per persoon per nacht

C.W. Opaalstraat, Nijmegen

1 logeerkamer met 2 bedden en sanitaire voorziening.

Van te voren melden.

Contactpersoon: Renee Grooten, tel. 06-45546734, eMail renee_grooten@hotmail.com

Kosten: € 5,00 per persoon per nacht

VERENIGINGSBURO LVCW

Postbus 19163, 3501 DD
Utrecht

Tel. 06 130 15 869

Postgiro 2015796

Internet: www.lvcw.nl

Email: info@lvcw.nl

Mailinglijst: diskussie@lvcw.nl

LIDMAATSCHAP

Projecten kunnen collectief lid worden van de LVCW voor € 5,- per huishouden per jaar. Iedere groepsdeelnemer heeft dezelfde rechten als een individueel LVCW-lid.

Het individuele lidmaatschap (incl. abonnement op "Gewoon Anders") kost €13,- per jaar. Het lidmaatschap voor initiatiefgroepen kost € 2,50 per huishouden. Startende groepen kunnen, voordat ze lid worden, een informatiepakket aanvragen.

PRIKBORD

Voor woningzoekenden die een project zoeken en projecten die nieuwe bewoners zoeken:

www.woongroep.net

BESTUUR

Voorzitter

Peter Bakker, Eindhoven
(tevens bestuurslid Federatie
Gemeenschappelijk Wonen)

Penningmeester

Gerard Koning, Groningen

Secretaris

Hanneke Verdonk, Purmerend
Lid

Anna Dijkhuis, Rotterdam.
(tevens bestuurslid Federatie
Gemeenschappelijk Wonen)

Kijk voor meer informatie en adressen op:
www.lvcw.nl

Landelijke Vereniging Centraal
Wonen
Postbus 19163
3501 DD Utrecht
Tel. 06 130 15 869

